



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 137/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., Mlynské nivy 44/b, Bratislava, zastúpenej advokátom Mgr. Miroslavom Hanecom, Hruštiny 602, Žilina, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 2 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 117/2016 zo 6. apríla 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júla 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., Mlynské nivy 44/b, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. Miroslavom Hanecom, Hruštiny 602, Žilina, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 1 ods. 2 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 12“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 117/2016 zo 6. apríla 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou Okresnému súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti žalovanému náhrady škody v súlade s § 59 ods. 1 písm. d) zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom do 31. augusta 2009 (ďalej len „zákon o energetike“) za neoprávnený odber plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 16 C 88/2009 zo 14. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok zo 14. októbra 2014“) žalobe vyhovel v časti o zaplatenie sumy 578,07 € a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu zo 14. októbra 2014 v zamietajúcej časti podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil ako vecne správne.

Sťažovateľka namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu ňou označených práv zaručených ústavou, dohovorom, dodatkovým protokolom a protokolom č. 12, ku ktorému malo dôjsť tým, že

- rozhodnutie okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil, obsahuje zásadné omyly v posúdení skutkov a právne omyly, keďže okresný súd sa neriadil ustanoveniami vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 155/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu (ďalej len „vyhláška č. 155/2005 Z. z.“) a vyhláškou ustanoveným mechanizmom výpočtu výšky škody (predovšetkým § 1 ods. 4 citovanej vyhlášky), čím zároveň nesprávne určil začiatok doby trvania neoprávneného odberu,

- odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu nie je presvedčivé a nedáva odpoveď na namietané nezrovnalosti,

- v konaní bolo nesprávne aplikované hmotné právo, keďže nesprávnou aplikáciou vyhlášky č. 155/2005 Z. z. došlo k svojvoľnému skráteniu právnou úpravou definovaného obdobia neoprávneného odberu plynu, a tým aj zodpovedajúcej náhrady škody,

- napadnutý rozsudok je nepredvídateľný a v rozpore s rozhodovacou praxou všeobecných súdov, keďže rozhodovacia prax všeobecných súdov akceptuje aplikáciu vyhlášky č. 155/2005 Z. z. [napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 102/2010 z 29. novembra 2011, sp. zn. 3 Cdo 99/2012 z 12. marca 2015],

- okresný súd porušil § 117 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku pri výsluchu svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá bola od začiatku pojednávania uskutočneného 21. novembra 2013 prítomná v pojednávacej miestnosti.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 1 ods. 2 protokolu č. 12 napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnutý rozsudok krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľke zároveň prizná primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € a úhradu trov konania v sume 264,22 €.

Sťažovateľka sťažnosť doplnila podaním z 20. decembra 2017, v ktorom uviedla, že z odôvodnenia uznesenia okresného súdu sp. zn. 17 Er 3764/2017 z 2. novembra 2017 sa dozvedela, že žalovaný 14. februára 2017 zomrel, čo podľa nej v súvislosti s vydaním napadnutého rozsudku krajského súdu 6. apríla 2017 svedčí o tom, že citovaným rozhodnutím bolo porušené jej základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, „*lebo odvolací súd konal s niekým, kto nemal v tom čase procesnú spôsobilosť*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že jednou z úloh ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní je aj posúdenie, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry, v zmysle ktorej o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade krajského súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

II.1 K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

V rámci predbežného prerokovania tejto časti sťažnosti bolo úlohou ústavného súdu posúdiť ústavnú akceptovateľnosť a udržateľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu s prihliadnutím na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľky popísanej v časti I tohto rozhodnutia, na základe ktorej sťažovateľka tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nepresvedčivé, nepredvídateľné a nepreskúmateľné a v konečnom dôsledku z ústavného hľadiska neakceptovateľné. V doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu 28. decembra 2017 argumentuje, že krajský súd porušil jej základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru (aj) tým, že „*konal s niekým, kto nemal v tom čase procesnú spôsobilosť*“, keďže žalovaný zomrel pred vydaním rozhodnutia odvolacieho súdu.

S prihliadnutím na charakter námietky vznesenej sťažovateľkou v doplnení sťažnosti považuje ústavný súd za žiaduce zdôrazniť, že vzhľadom na zmysel a účel sťažnosti

podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako špecifického právneho prostriedku ochrany pred porušením základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej zmluvy je neodmysliteľnou súčasťou rozhodovania o takejto sťažnosti aj posúdenie, či sťažovateľovi bola napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci spôsobená (reálna) ujma, resp. či mu ešte takáto ujma v čase rozhodovania ústavného súdu (reálne) hrozí. V situácii, keď ústavný súd zistí, že sťažovateľovi napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nebola spôsobená žiadna ujma, resp. mu už žiadna hrozba ujmy v čase rozhodovania nehrozí, neexistuje relevantný dôvod na vyslovenie porušenia ústavou garantovaných práv, v opačnom prípade by totiž rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nadobudlo akademický charakter.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný, resp. rozhodujúci dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011).

Nedostatok spôsobilosti fyzickej osoby byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, ktorej právnym následkom je zastavenie konania (§ 104 ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, § 62 Civilného sporového poriadku).

Berúc do úvahy skutočnosti, ktoré ústavnému súdu predostrela sťažovateľka, je nespochybniteľné, že k porušeniu procesno-právnych predpisov zo strany krajského súdu došlo. Je však rovnako žiaduce zdôrazniť, že procesno-právnym následkom v konkrétnych

okolnostiach veci v súlade s príslušnými právnymi predpismi, ktorých dodržania sa aspoň nepriamo sťažovateľka domáha, by bolo zastavenie odvolacieho konania.

Za týchto okolností aj keby ústavný súd dospel k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv zaručených ústavou a dohovorom a rozhodol by o zrušení napadnutého rozsudku krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie, prípadným novým rozhodnutím odvolacieho súdu by muselo byť zastavenie konania, čo predurčuje, že vyhovujúce rozhodnutie ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky by pre ňu malo zrejme len akademický charakter. Zastavenie konania by totiž bránilo opätovnému vecnému prejednaniu jej odvolania krajským súdom, ktorého sa vo svojej podstate sťažnosťou adresovanou ústavnému súdu domáha. Ak by ústavný súd prípadne vyhovel sťažnosti sťažovateľky len z tohto dôvodu (smrti žalovaného pre vydaním napadnutého rozsudku, pozn.), nemuselo by to mať v zásade žiadny reálny dopad na zlepšenie jej procesnej situácie.

Nespochybniteľné je aj to, že krajský súd ako odvolací súd neprihliadol pri svojom rozhodovaní ani na prípadné procesno-právne nástupníctvo na strane (pôvodného) žalovaného. Ide však podľa názoru ústavného súdu o také procesné pochybenie, ktoré reálne nemohlo spôsobiť sťažovateľke v postavení žalobkyne ujmu. Počas odvolacieho konania síce došlo k zániku procesno-právnej spôsobilosti pôvodného žalovaného, ktorá sa mala po prípadnom zastavení odvolacieho konania proti nemu premietnuť do procesno-právneho nástupníctva v konaní o odvolaní a formálne sa odzrkadliť v záhlaví napadnutého rozsudku krajského súdu. Túto chybu však považuje ústavný súd „len“ za formálny nedostatok, ktorý sám osebe nie je spôsobilý vyvolať ujmu sťažovateľky. Prípadný procesný nástupca pôvodného žalovaného by totiž do konania vstúpil v procesno-právnom postavení, ktoré bolo vytvorené procesnými úkonmi pôvodného žalovaného, t. j. aj jeho vyjadrením k odvolaniu sťažovateľky, ktoré smerovalo proti rozsudku okresného súdu zo 14. októbra 2014.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd námietku sťažovateľky o procesnom pochybení krajského súdu súvisiacom s chýbajúcou procesnou spôsobilosťou žalovaného vyhodnotil

ako nespôsobilú na to, aby len na jej základe po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Za týchto okolností ústavný súd považoval za žiaduce v rámci predbežného prerokovania posúdiť opodstatnenosť ostatných sťažnostných námietok sťažovateľky obsiahnutých v pôvodnej sťažnosti, ktorými spochybňuje ústavnú akceptovateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu a namieta jeho nepreskúmateľnosť.

V nadväznosti na námietky sťažovateľky, ktorými spochybňuje ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z pohľadu záruk obsiahnutých v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na tú časť svojej konštantnej judikatúry, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V relevantnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený ako vecne správny rozsudok okresného súdu zo 14. októbra 2014 vo výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšnej časti zamietnutá, sa uvádza:

„23. Podľa § 59 ods. 2 ZoE v znení do 31. 8. 2009 odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete, prevádzkovateľovi zásobníka skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť spolu so škodou aj ušlý zisk dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete.

24. Podľa § 59 ods. 3 ZoE v znení do 31. 8. 2009, ak nemožno vyčíslit' skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, použije sa spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu, ktorý ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

25. Z vyššie citovaného ustanovenia § 49 ods. 4 písm. d) ZoE vyplýva pre koncového odberateľa plynu v domácnosti, t. j. pre žalovaného povinnosť udržiavať odberné plynové zariadenie v zodpovedajúcom technickom stave, ustanovenie § 59 ods. 1 písm. d) ZoE definuje neoprávnený odber plynu odberom s meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, ustanovenie § 59 ods. 2 ZoE stanovuje sankciu odberateľovi, ktorý neoprávnene odoberal plyn, ktorou je úhrada skutočne vzniknutej škody, v prípade, ak vznikla.

26. Odvolací súd poukazuje na znenie ustanovenia § 59 ods. 2 ZoE, pričom z logického a gramatického výkladu tohto ustanovenia vyplýva, že odberateľovi (žalovanému) vznikne povinnosť uhradiť prevádzkovateľovi prepravnej siete (žalobcovi) skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla - teda základným predpokladom vzniku nároku je existencia skutočne vzniknutej škody. Právna teória a súdna prax za skutočnú škodu (damnum emergens) považuje majetkovú ujmu vyjadriteľnú v peniazoch, ktorá spočíva v zmenšení existujúceho majetku poškodeného v dobe, kedy došlo k škodnej udalosti. Predstavuje majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť na to, aby sa vec uviedla do predošlého stavu, resp. aby sa v peniazoch vyvážili dôsledky vyplývajúce z toho, že navrátenie do predošlého stavu nebolo dobre možné alebo účelné. Princíp objektívnej zodpovednosti neznamena, že podmienkou vzniku zodpovednosti za škodu nie je existencia

samotnej škody, ale iba to, že na rozdiel od zodpovednosti subjektívnej podmienkou vzniku zodpovednosti nie je zavinenie škodcu či už vo forme úmyslu, alebo nedbanlivosti. Odvolací súd zastáva názor, že citované ustanovenia zákona nezbavujú žalobcu povinnosti preukázať, že mu vznikla skutočná škoda (v zmysle vyššie uvedeného). Samotný vznik škody tiež nie je možné zamieňať so spôsobom určenia jej výšky, keď odsek 3 citovaného ustanovenia je možné aplikovať iba v prípade nemožnosti vyčíslieť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov. Predtým, ako k takémuto výpočtu dôjde, je však nevyhnutné mať vznik skutočnej škody preukázaný.

27. Strany sporu sa nezhodli na výške škody zodpovedajúcej odberu plynu. Odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že v danej konkrétnej veci bolo možné presne určiť dobu trvania neoprávneného odberu plynu, a to na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov. Žalovaný totiž hodnoverne preukázal, že plynový kotol a varnú dosku začal užívať odo dňa 12. 5. 2006 a disponuje faktúrou (viď č. l. 45 spisu), ktorou mu boli účtované služby okrem iného montáž plynového kotla BUDERUS, montáž bivalentného zásobníka TUV, montáž elektrického zásobníka TUV 80L, montáž plynovej varnej dosky BOSCH, montáž nerezového dymovodu DN 180, topná skúška plynového kotla a uvedenie do prevádzky ako aj uvedenie do prevádzky plynovej varnej dosky, čomu evidentne zodpovedá i dátum uvedenia kotla do prevádzky (12. 5. 2006) vyznačený na záručnom liste (tvoriacom prílohu spisu). Neobstojí názor žalobcu, že žalovaný kotol užíval už pred týmto dátumom, nakoľko si ho sám inštaloval ako osoba majúca preto odborné predpoklady. Podľa názoru odvolacieho súdu ide o ničím nepodložený názor hraničiaci so špekuláciou, odporujúci listinným dokladom predloženým žalovaným. Nie je v súlade s princípmi elementárnej logiky, aby žalovaný plynové zariadenie užíval na základe svojpomocnej montáže a riskoval tak stratou tzv. záruky, bez jeho inštalácie oprávneným subjektom a bez vyhotovenia záznamu do záručného listu. Nepochybil tak súd prvej inštancie, ak za skutočný začiatok prevádzkovania kotla BUDERUS a varnej dosky pokladal deň 12. 5. 2006 a od tohto dátumu kalkuloval odber plynu. Samotný výpočet výšky nároku zvolený súdom prvej inštancie odvolateľ nenamietal.

28. Odvolací súd poukazuje i na Nález Ústavného soudu České republiky I. ÚS 668/15 z 11. augusta 2015 týkajúci sa neoprávneného odberu elektrickej energie. Z odôvodnenia nálezu možno analogicky aplikovať na prejednávanú vec závery, že súd

prvého stupňa správne neakceptoval paušálny spôsob výpočtu na základe vyhlášky, keď taký postup by bol v rozpore so zákonom a to z dôvodu, že taký výpočet náhrady škody by nezaistoval len kompenzačný princíp, ale by nim došlo v rozpore so zákonom k akejsi nadkompenzácii poškodeného či k určitej forme sankcii neoprávneného odberateľa (viď i nález ÚS ČR sp. zn. Pl. ÚS 29/13 z 1. 4. 2014).

29. Ak by fiktívna škoda bola vypočítavaná podľa vzorca preferovaného žalobcom, neakceptujúc doklady hodnoverne umožňujúce stanoviť dobu začiatku odberu plynu, došlo by k vychýleniu zo spravodlivej rovnováhy medzi legitímnym záujmom žalobcu ako dodávateľa plynu na náhrade skutočnej škody a zásahom do majetkových práv neoprávneného odberateľa, nakoľko v neprospech neoprávneného odberateľa by im napriek veľkej váhe sledovaného legitímneho cieľa dodávateľa (ochrana jeho práv a všeobecne verejný záujem) išlo o neprímeraný zásah do majetkových práv. Pri posudzovaní tejto spravodlivej rovnováhy je nutné vychádzať z toho, že občianskoprávny inštitút náhrady škody plní funkciu kompenzačnú a preventívnu a výška škody nemôže byť sankciou za neoprávnený odber. V rámci občianskoprávnej zodpovednosti je nutné hradiť skutočnú škodu, teda ujmu na majetku poškodeného a túto v danej veci bolo možné reálne zistiť.“

S prihliadnutím na citovanú časť odôvodnenia sťažovateľkou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd vychádzal z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, v súlade s ktorou je zodpovednosť škodcu za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu zodpovednosťou objektívnou. Proti tomuto právnemu východisku nemá ústavný súd z ústavného hľadiska žiadne výhrady. Za ústavne udržateľný považuje ústavný súd aj právny názor krajského súdu, podľa ktorého uplatnenie občianskoprávneho inštitútu náhrady škody je založené na náhrade skutočnej škody, keďže náhrada škody plní kompenzačnú, a nie sankčnú funkciu. Pokiaľ preto krajský súd v zhode s okresným súdom na základe preukázaného dôkazného stavu skutkovo ustálil, že dobu trvania neoprávneného odberu plynu možno presne určiť, nebolo na mieste aplikovať § 59 ods. 3 zákona o energetike, ktorého aplikácia prichádza do úvahy iba v prípade nemožnosti vyčíslieť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov.

Pokiaľ sťažovateľka osobitne poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 102/2010 z 29. novembra 2011 a sp. zn. 3 Cdo 99/2012 z 12. marca 2015, ústavný súd zdôrazňuje, že z nich vyplýva aj v jej veci uplatnený princíp objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu, preto je jej námietka o nepredvídateľnosti napadnutého rozsudku ako odporujúceho rozhodovacej praxi najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu nedôvodná.

Sťažovateľka osobitne namieta, že okresný súd porušil procesno-právne predpisy pri výsluchu svedkyne k porušeniu procesno-právnych predpisov, keďže svedkyňa bola od začiatku pojednávania uskutočneného 21. novembra 2013 prítomná v pojednávacej miestnosti. K tejto námietke sťažovateľky krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že *„táto skutočnosť sama o sebe nemôže mať za následok vecnú nesprávnosť preskúmaného rozhodnutia, pričom poukazuje aj na vyčerpávajúce stanovisko žalovaného (obsiahnuté v jeho vyjadrení z 28. 1. 2015), v zmysle ktorého je invalidným dôchodcom a svedkyňa – jeho manželka ho doprevádzala na pojednávanie a sprevádzala ho naň. Okrem tohto, ľudsky pochopiteľného stanoviska je potrebné poukázať na to, že svedkyňa sa vyjadrovala predovšetkým k majetkovým pomerom jej rodiny a skutkové závery podstatné pre rozhodnutie súd prvej inštancie urobil hlavne na základe iných vykonaných dôkazov.“*

Berúc do úvahy to, že výpoveď svedkyne nebola pre skutkové závery, z ktorých vo veci konajúce všeobecné súdy vychádzali, relevantná, nemôže sťažovateľkou namietané porušenie procesno-právnych predpisov pri procesnom úkone výpovede svedkyne podľa názoru ústavného súdu zakladať dostatočný dôvod pre vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv. V nadväznosti na uvedené ústavný súd rovnako zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona orgánom verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou, resp. dohovorom garantovaného práva, v danom prípade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 104/2012).

V naznačených súvislostiach nemožno podľa názoru ústavného súdu hodnotiť právne a skutkové závery krajského súdu ako signalizujúce taký stupeň arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti, ktorý by predstavoval neprípustný zásah do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Rovnako v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu nie sú podľa názoru ústavného súdu také nedostatky, na základe ktorých by ústavný súd mohol rozhodnúť o tom, že je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neudržateľné.

Vzhľadom na dosiaľ uvedené ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto v tejto časti sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 1 ods. 2 protokolu č. 12 napadnutým rozsudkom krajského súdu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu (právo pokojného užívania majetku) a čl. 1 ods. 2 protokolu č. 12 (zákaz diskriminácie) ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že ich porušenie sťažovateľka namieta v spojení, resp. ako dôsledok namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 1 ods. 2 protokolu č. 12. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol

pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2018